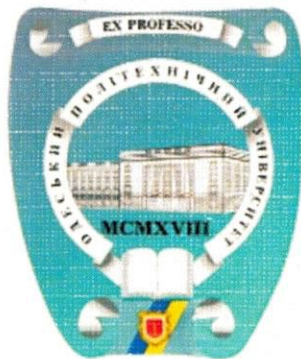

Інформаційна освіта та професійно-комунікативні технології XXI століття

**ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПОЛІТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ІНФОРМАЦІЙНА ОСВІТА
ТА ПРОФЕСІЙНО-КОМУНІКАТИВНІ
ТЕХНОЛОГІЇ XXI СТОЛІТТЯ**

**Матеріали
VIII Міжнародної
науково-практичної
конференції**

Одеса 2015

**Ukraine * USA * Belarus * Bulgaria * Cameroon * Canada * China * Georgia *
Germany * Great Britain * Italy * Kazakhstan * Libya * Norway * Poland *
Romania * Russia * Scotland * Serbia * Spain * Switzerland * Syria * Vietnam**

Міністерство освіти і науки України
Одеська обласна державна адміністрація
Одеська обласна рада
Одеська обласна універсальна наукова бібліотека
ім. М. Грушевського
Асоціація документознавців України
Харківська державна академія культури
Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова
Одеський національний політехнічний університет

**Інформаційна освіта
та професійно-комунікативні технології
XXI століття**

МАТЕРІАЛИ

VIII Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 10-12 вересня 2015 року

Одеса – 2015

Министерство образования и науки Украины
Одесская областная государственная администрация
Одесский областной совет
Одесская областная универсальная научная библиотека
им. М. Грушевского
Ассоциация документоведов Украины
Харьковская государственная академия культуры
Национальный педагогический университет
им. М.П. Драгоманова
Одесский национальный политехнический университет

**Информационное образование
и профессионально-коммуникативные технологии
XXI века**

МАТЕРИАЛЫ

VIII Международной научно-практической конференции
Одесса, 10-12 сентября 2015 года
Одесса – 2015

The Ministry of Education and Science of Ukraine
Odessa regional state administration
Odessa Regional Council
Odessa regional universal scientific library of M.Grushevsky
Association Documentacion Science of Ukraine
Kharkiv State Academy of Culture
National pedagogical Dragomanov university
Odessa national polytechnical university

**Informational education
and professional-communicative technologies
of XXI centuries**

MATERIALS
of the VIII International scientifically-practical conference
Odessa, September, 10-12 th, 2015

Odessa – 2015

УДК 378.4.007 (477.74)

Інформаційна освіта та професійно-комунікативні технології XXI століття: зб. матеріалів VIII Міжнар. наук.-практ. конф., Одеса, 10-12 вересня 2015 року / під заг. ред. В.Г. Спрінсяна. – Одеса : ФОП Гаража, 2015. - 625 с.

Збірник укладено на основі матеріалів VIII Міжнародної науково-практичної конференції з проблем інформаційної освіти, комунікативної компетенції, лінгвістичної компетенції за фахом, філософії і культури сучасного фахівця, розробки й впровадження інноваційних освітніх технологій, яка була проведена Одеським національним політехнічним університетом 10 – 12 вересня 2015 року. До збірника увійшли статті й тези доповідей, в яких розглядаються актуальні проблеми кола наук із соціальних комунікацій.

Збірник розраховано на наукових працівників, спеціалістів інформаційної сфери, викладачів, аспірантів і студентів.

Редакційна колегія

Оборський Г. О. – доктор техн. наук, професор, дійсний член Академії інженерних наук України, ректор Одеського національного політехнічного університету (*голова редколегії*);
Спрінсян В.Г. – канд. мистецтвознавства, доцент, зав. кафедри документознавства та інформаційної діяльності ОНПУ, президент Спілки документознавців України (*заст. голови редколегії*);
Слободяник М.С. – доктор історичних наук, професор, зав. кафедри документознавства та інформаційно-аналітичної діяльності НАКККіМ (*член редколегії*);
Шейко В.М. – доктор істор. наук, професор, член-кореспондент Академії мистецтв України, ректор Харківської державної академії культури (*член редколегії*);
Амельченко Ю.С. – директор Одеської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. М. Грушевського (*член редколегії*);
Філіпова Л.Я. – доктор пед. наук, професор, декан факультету документознавства та інформаційної діяльності Харківської державної академії культури (*член редколегії*);
Баканурський А.Г. – доктор мистецтвозн., професор, декан гуманітарного факультету ОНПУ (*член редколегії*);
Жарких В.Ю. – доктор філософ. наук, професор, зав. кафедри філософії та методології науки ОНПУ (*член редколегії*);
Розова Т.В. – доктор філософ. наук, професор, академік Академії Вищої школи України, зав. кафедри філософської антропології Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова (*член редколегії*);
Сухотеріна Л.І. – доктор істор. наук, професор, зав. кафедри політології ОНПУ (*член редколегії*);
Коляда-Березовська Т.Ф. – канд. філол. наук, доцент кафедри документознавства та інформаційної діяльності ОНПУ (*член редколегії*);
Бірюкова Т.Л. – канд. наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри документознавства та інформаційної діяльності ОНПУ (*член редколегії*);
Татакі О.О. – ст. викладач кафедри документознавства та інформаційної діяльності ОНПУ (*член редколегії*).

Відповідальні за випуск: **Коляда-Березовська Т.Ф., Бірюкова Т.Л., Татакі О.О.**

Друкується за рішенням Вченої ради Одеського національного політехнічного університету
Матеріали конференції публікуються в авторській редакції.
Відповідальність за зміст статей покладається на авторів.

ISBN 978-966-2989-34-2

О.А. Сивак, А. Влас	
ИНФОРМАЦИОННО – КОММУНИКАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ И ТРАНСФОРМАЦИЯ СИСТЕМЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ БЕЗОПАСНОСТИ.....	581
Т.А. Лугова, О. Ткаченко	
ІСТОРІОГРАФІЯ УКРАЇНСЬКИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ЇХНЄ МІСЦЕ В ТИПОЛОГІЇ КОНЦЕПЦІЙ Ф. УЕБСТЕРА.....	591
А.Н. Марченко	
САМООТРЕЧЕНИЕ КАК МИРОВОЗЗРЕНЧЕСКАЯ ОСНОВА ЖУРНАЛИСТА.....	595
Албакуш Аймен	
ВИРТУАЛЬНАЯ РЕАЛЬНОСТЬ: МЕТАФОРА СОВРЕМЕННОГО ОБЩЕСТВА	603
Алшикх Мохамед Абдуссалам Хабиб	
КОМПЬЮТЕРНЫЕ СИМУЛЯЦИИ: КИБЕРПРОТЕЗ ОБЩЕСТВА.....	607
Хуиюй Чжоу	
ОСОБЕННОСТИ ПАРТИЙНОГО СТРОИТЕЛЬСТВА В КИТАЙСКОЙ НАРОДНОЙ РЕСПУБЛИКЕ.....	610
К. Прилуцкий	
СОЦИАЛЬНО-ЦЕННОСТНЫЙ ПОТЕНЦИАЛ РЕГУЛИРОВАНИЯ КОММУНИКАТИВНЫХ ПРОЦЕССОВ В ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ КОЛЛЕКТИВАХ	613
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ.....	615

альтернативних можливостей у забезпеченні безпеки в нових інформаційно-технологічних умовах розвитку цивілізації.

Ключові слова: національна безпека, інформаційна безпека, соціальні мережі, мережевий підхід, краудсорсінг, ІКТ, кібер безпека.

The article deals with information and communication technologies, the scope, solved the issue of personal security, privacy and democratic control of the state in these areas. Examples of integrated approaches and alternatives to ensure safety in new information and technological conditions of civilization.

Keywords: national security, information security, social networking, network approach, crowdsourcing, ICT, cyber security.

УДК 930.1:316.3+001.9

Т.А. Лугова, О. Ткаченко

ІСТОРИОГРАФІЯ УКРАЇНСЬКИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ЇХНЄ МІСЦЕ В ТИПОЛОГІЇ КОНЦЕПЦІЙ Ф. УЕБСТЕРА

В статті аналізується стан теоретичної розробленості проблем інформаційного суспільства в дослідженнях українських вчених та обґрунтовується їхнє місце в типології концепцій Ф. Уебстера.

Ключові слова: інформаційне суспільство, історіографія, українські вчені, концепція.

В умовах стрімкого розвитку глобального процесу інформатизації, для кожної сучасної країни важливо не лише створювати нормативно-правову, економічну, соціокультурну та технічну основи для адаптації до нових умов інформаційного суспільства, а й розробляти наукові концепції з урахуванням своєї національної специфіки. Сьогодні у наукових колах широко застосовується термін «інформаційне суспільство» для позначення сучасних світоглядних, економічних, соціокультурних та виробничих зрушень у суспільстві, пов'язаних з надактивним використанням у всіх сферах суспільного життя комп'ютерних та Інтернет технологій або процесами інформатизації.

Існує багата історіографічна традиція у вивченні різних аспектів інформаційного суспільства. Можна констатувати існування принаймні трьох наукових течій теорії інформаційного суспільства: японську, американсько-західноєвропейську та російську.

Зародження концепції інформаційного суспільства належить японським вченим (Й. Масуда, Ю. Хаяши, М. Махлуп, Т. Сакай, Т. Умесао), які у 60-70 рр. XX століття вперше помітили та описали соціально-економічні зміни під впливом стрімкого розвитку наукоємних виробництв, зокрема комп'ютерних технологій.

Американські та західноєвропейські вчені (Д. Белл, З. Бжезинський, Дж. Гелбрайт, Е. Гідденс, У. Дайзард, Р. Дарендорф, П. Друкер, Ж. Еллюль, А. Етциони, Г. Кан, М. Кастельс, Р. Катц, Р. Коен, Дж. Ліхтхайм, М. Макклуюен, У. Мартін, К. Мей, К. Поппер, М. Порат, Т. Стоуньєр, Е. Тоффлер, А. Турен, Л. Туроу, Ф. Уебстер, Ч. Хенді, К. Ясперс) розвинули та поглибили вчення про інформаційне суспільство.

Неодноразово до цієї теми зверталися і вчені близького зарубіжжя: Р.Ф. Абдеев, Т.П. Вороніна, К.К. Колін, В. Іноземцев, І.М. Курносів, І.С. Мелюхін, Т.Л. Смолян, А.І. Ракітов, А.Д. Урсул та інші.

І хоча всі вчені підкреслювали значення інформаційного розвитку суспільства як нової історичної віхи цивілізації, але досліджували явище інформаційного суспільства у різних ракурсах. Так, британський вчений Ф. Уебстер [14] поділяє усі концепції інформаційного суспільства на п'ять типів: технологічні (Б. Гейтс, Я. Ейзджелл, М. Коннорс, Н. Негропonte, Дж. Несбіт, Е. Тоффлер), економічні (Ч. Джоншер, Ф. Махлуп, М. Порат, А. Турен та інші), пов'язані зі сферою зайнятості (Д. Белл, П. Дракер, Ч. Лідбітер, Р. Райх, визначення «інформаційного суспільства», надане Комісією ЄС у 1993 р.), просторові або географічні (І. Баррон, М. Кастельс, Р. Курноу, Дж. Малген, Дж. Юррі та інші) та культурологічні (Р. Варт, Ж. Бодрійєр, Дж. Ваттімо, Ж.-Ф. Ліотар, М. Постер та ін.). Інші вчені також виділяють соціальні (Ж. Еллюль), управлінські (І. Нонака і Х. Такеучі) концепції тощо. У результаті з'явилась безліч термінів-синонімів «інформаційного суспільства»: «комп'ютопія» (Й. Масуда), «посткапіталістичне суспільство» (Д. Дарендорф, П. Друкер), «постбуржуазне суспільство» (Дж. Ліхтхайм), «постцивілізаційне суспільство» (К. Боулдінг), «постіндустріальне суспільство» (Д. Белл, У. Мартін, Т. Стоуньєр), «постекономічне суспільство» (В. Іноземцев, Т. Конн), «дигітальна або цифрова економіка» (Д. Тапскот), «технотронне суспільство» (З. Бжезинський), «електронне суспільство» (М. Макклуюен), «інтелектуальне суспільство», «інформаційна цивілізація» (Р.Ф. Абдеев), «інформаційна епоха» (М. Кастельс), «інфократія» (Т. Стоуньєр), «кіберкомунізм» (Р. Барбрук, К. Мей), «електронний мутуалізм» (E-Mutualism) (Ч. Лідбітер, Б. Томпсон), «високотехнологічне суспільство» (Ю.Г. Даник, О.О. Труш [5]), «суспільство мережових структур» (М. Кастельс), «постмодернізм» (Б. Турен, Б. Старт). Власне виникнення

терміна «інформаційне суспільство» приписують кільком авторам: Ю. Хаяши, Ф. Махлупу і Т. Умесао. В активний науковий обіг увів цей термін американський дослідник-футуролог Е. Тоффлер.

Можна констатувати, що дослідження українських вчених інформаційного суспільства зосереджуються на національній проблематиці: адаптації України до нових інформаційних умов (В.І. Гурковський [3]; Л.С. Вінарік [2]), місце інформаційного суспільства України у глобальному інформаційному світі, захисту іміджу Української держави в умовах інформаційної політики (В.І. Гурковський [4], Є.А. Макаренко [10; 11; 12]), інформаційної безпеки країни (В.А. Ліпкан, Ю.Є. Максименко, В.М. Желіховський [9], І. Стасюк, Ю.Г. Даник та О.О. Труш [5]), специфіки державного управління (В.І. Гурковський [3; 4], І.В. Арістова [1]), стану вітчизняних, міжнародних та європейських нормативно-правових актів у сфері становлення інформаційного суспільства в Україні та окресленню шляхів удосконалення розвитку інформаційного суспільства в Україні (Ю.Є. Максименко [13]). Предметом досліджень українських вчених були також явища інформаційної культури (В.Ю. Степанов) та інформаційного права (А.І. Марущак).

Питанням та проблемам українського шляху до інформаційного суспільства присвячена колективна монографія під загальною редакцією А.В. Колодюка [8], де зібрані статті та наукові доповіді провідних українських спеціалістів у галузі інформаційного суспільства та інформаційної безпеки.

Питання теоретико-методологічних засад аналізу інформаційного суспільства побіжно розглядалися такими українськими вченими, як: О. Голобуцький, О. Зернецька [7], А. Колодюк [8], Є. Макаренко [10; 11; 12], О. Шевчук та деякі інші. Одним з перших (2007 рік) у вітчизняній науковій літературі про інформаційне суспільство є навчальний посібник О.О. Маруховського [13], в якому він здійснює конструктивно-критичний аналіз найбільш впливових концепцій інформаційного суспільства, порівнює їх переваги та недоліки та виявляє нові тенденції формування. Вчений також аналізує переваги та вади інформаційного суспільства.

2008 року вийшла у світ монографія українського вченого В.О. Даніліяна [6], в якій розглянуті сутність поняття «інформаційне суспільство» з позиції соціальної філософії, практичні моделі розвитку інформаційного суспільства, його політико-правові, економічні та соціокультурні основи, досліджено проблемне поле і перспективи становлення та розвитку інформаційного суспільства в сучасній Україні.

Близькою за проблематикою є стаття В.Ю. Степанова, в якій інформаційне суспільство розглядається як категорія соціальної філософії.

Таким чином, можна стверджувати, що українське наукове надбання з питань інформаційного суспільства перебуває на стадії свого становлення, аспектуалізується національною (зокрема, правовою, політико-державною) тематикою, розвиває теорію інформаційного суспільства як категорії соціальної філософії. Тож типологія концепцій інформаційного суспільства Ф. Уебстера потребує доповнення, наприклад, такими видами, як: соціально-філософські, нормативно-правові, національні.

Список використаних джерел

1. Арістова І.В. Державна інформаційна політика: організаційно-правові аспекти / І.В. Арістова. - Харків: Вид-во Ун-ту внутр. справ, 2000. - 368 с.
2. Винарик Л.С. Вхождение Украины в информационное общество / Л.С. Винарик, А.Н. Щедрин, Н.В. Васильева. - Донецк: НЭП НАН Украины, 2001. - 152 с.
3. Гурковський В.І. Зарубіжний досвід формування інформаційного суспільства: перспективи адаптації в Україні [Електронний ресурс] / В.І. Гурковський // Суспільна політика. - Режим доступу: kbuara.kharkov.ua/e-book/putp/2010-2/doc/2/02.pdf
4. Гурковський В.І. Захист іміджу Української держави в умовах інформаційної глобалізації [Електронний ресурс] / В.І. Гурковський. - Режим доступу: academy.gov.ua/ej/ej16/txts/12GVUIIG.pdf
5. Даник Ю.Г. Особливості забезпечення національної безпеки у високотехнологічному суспільстві [Електронний ресурс] / Ю.Г. Даник, О.О. Труш. - Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2010-1/doc/5/02.pdf>
6. Даніл'ян В.О. Інформаційне суспільство та перспективи розвитку в Україні (соціально-філософський аналіз) : монографія / В.О. Даніл'ян. - Харків: Право, 2008. - 184 с.
7. Зернецька О.В. Глобальний розвиток систем масової комунікації і міжнародні відносини. - К.: Освіта, 1999. - 351 с.
8. Інформаційне суспільство. Шлях України : колективна монографія / Під загред. А. Колодюка. - К.: Бібліотека інформаційного суспільства. - 309 с.
9. Ліпкан В.А. Інформаційна безпека України в умовах євроінтеграції / В.А. Ліпкан, Ю.Є. Максименко, В.М. Желіховський : навч. посіб. — К.: КНТ, 2006. — 280 с
10. Макаренко Є.А. Європейська інформаційна політика: Монографія. - К.: Наша культура і наука, 2000. - 368 с.

11. Макаренко Є.А. Інформаційне суспільство: політика, право в програмній діяльності ЮНЕСКО: Монографія. - К.: Наша культура і наука, 2001. - 384 с.

12. Макаренко Є.А. Міжнародна інформаційна політика: структура, тенденції, перспективи: Дис... д-ра. політ. наук: 23.00.04 / Є.А. Макаренко / Київ. націон. ун-т ім. Т.Шевченка. — К., 2003. — 475 с.

13. Максименко Ю.Є. Інформаційне суспільство в Україні: стан та перспективи становлення [Електронний ресурс] / Ю.Є. Максименко. - Режим доступу: <http://goal-int.org/informacijne-susplstvo-v-ukraini-stan-ta-perspektivi-stanovlennya/>

14. Маруховський О.О. Інформаційне суспільство: теоретико-концептуальні засади : навч. посіб. / О.О. Маруховський - К.: Університет економіки та права "КРОК", 2007. - 136 с.

15. Уебстер, Ф. Теории информационного общества / Ф. Уебстер / Пер. с англ. - М.: Аспект-Пресс, 2004. - 400 с.

16. Шевчук О.Б. Е-Ukraine. Інформаційне суспільство: бути чи не бути / О.Б. Шевчук, О.П. Голобуцький. - К.: Атлант UMS", 2001. - 102 с.

В статтє аналізується состояние теоретической разработанности проблем информационного общества в исследованиях украинских ученых и обосновывается их место в типологии концепций Ф. Уэбстера.

Ключевые слова: информационное общество, историография, украинские ученые, концепция.

The article examines the state of theoretical elaboration of information society issues in the research of Ukrainian scientists and justified their place in the typology of concepts F. Webster.

Keywords: information society, historiography, Ukrainian scientists, the concept.

УДК 111:070(075.8)

А.Н. Марченко

САМООТРЕЧЕНИЕ КАК МИРОВОЗЗРЕНЧЕСКАЯ ОСНОВА ЖУРНАЛИСТА

В статтє обобщаются теоретические предпосылки понимания журналистики через мировоззренческую установку на самоотречение и передачу «не-личного» мнения. Представлены результаты исследования медиатекстов и опроса студентов, выявляющие самоотречение в практике и образовании журналистов.